

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

KULTURUTVECKLING

Verksamhetsberättelse 2023 är producerad av Region Jönköpings län i april 2024.
Omslagsfoto: Håkan Larsson.

Innehåll

Om Kulturutveckling	1
Kultursamverkansmodellen	1
Regional kulturplan och biblioteksplan	1
Samverkan och dialog	3
Konstområdesdialoger skapar möjlighet att påverka.....	3
Kulturforum samlar länet kulturliv	4
Samverkan med länets kommuner	4
Interregional samverkan och Regionsamverkan Sydsverige.....	4
Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten.....	5
Samråd med nationella minoriteter.....	5
Barn och unga	6
Kulturrätten stärker kulturens roll i skolan.....	6
KulturCrew ökar ungas delaktighet och inflytande	7
Mötesplats barnkultur sprider kunskap och inspiration.....	7
Feriepraktik som uppmuntrar eget skapande	7
Kulturskolan stärks av regional samordning	7
Nätverkande och omvärldsbevakning.....	8
Bild och form	9
Krisresidenser för kulturarbetare från Ukraina.....	9
Vistelsestipendium i Grez-sur-Loing för konstnärer	9
Bruno Mathsson Design Residency stärker regionens designkultur	9
Paul Petersons stipendium uppmuntrar konststuderande	10
S-P-O-K främjar lokal produktion och konsumtion	11
Bästa Biennalen växer för varje år.....	11
Nätverksträffar och bokcirklar skapa mötesplatser	12
Kurs i konstkritik ger fler möjlighet att delta i samtal om konst	12
Bild och form Gestaltning	13
En konstsamling tillgänglig för alla.....	13
Konstnärlig gestaltning skapar levande vårdmiljöer	13

Dans	15
Insatser för barn och unga skapar en levande danskultur	15
Skapa Dans lyfter fram unga talangfulla dansare	15
Nätverk och dialoger skapar nya mötesplatser	16
Crossing motion undersöker samskapande processer.....	17
Samtida cirkus	18
Feriepraktik ger spännande och lärorika erfarenheter	18
Cirkusflåtan ökar intresset för cirkuskonsten	18
Film och rörlig bild	19
Gaze ger stöd åt nya filmskapare i länet	19
Talent to watch – extra stödutlysning för dokumentärfilm	19
Ping filmfestival är tillbaka	19
Residens under festivalen Tranås At the fringe	20
Kortfilmstävlingen Nya filmskapare lyfter fram länets filmare	20
Nätverkande med länets utbildningsaktörer skapar nya samverkansytor	20
Handlingsplan för audiovisuell strategi	21
Värnamo Filmhistoriska Festival.....	21
Stöd till länets biografer.....	21
Filmpedagogik	22
Nätverkande och omvärldsbevakning.....	23
Hemslöjd	24
Publik verksamhet i Hemslöjdens hus	24
Utställningar runt om i länet	25
Aktiviteter för barn och unga.....	25
Utveckling av länets slöjdföreningar	25
Flera projekt som lyfter materialen lin och ull.....	26
Nytt dräktråd sprider kunskap om länets folkdräkter	26
Hemslöjd och Hälsa.....	26
Projektet Hemslöjd Humaniora pausat efter kapning.....	26

Litteratur	27
Nätverk stärker den litterära kulturen	27
Evenemang som synliggör litteraturen i länet	28
Projekt för att lyfta ungas litterära skapande	28
Stöd och rådgivning till författare och organisationer	29
Yttrandefrihet och demokrati	30
Jönköpings län är en fristadsregion	30
Röster om yttrandefrihet	30
Fängslade författares dag sätter ljuset på rätten till det fria ordet.....	31
Banned Books Week arrangerades för första gången i Sverige	32
Konsten att delta skapar nya möten	32
Konstövergripande insatser	33
Samtal om en tillgänglig scen.....	33
AIR Småland är en ny residensverksamhet	34
Ett undersökande år om spelkultur	34
Biblioteksutveckling	35
Samverkan och dialog.....	35
Biblioteket i samhället	36
Digital delaktighet och kompetens	37
Läsfrämjande, berättelser och bildning.....	37
Stöd och bidrag	39

Om Kulturutveckling

Sektionen för kulturutveckling är en del av Regional utveckling med uppdrag att främja kulturen i hela länet. Med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen initierar, samordnar och utvärderar sektionen insatser för att stärka kulturen i Jönköpings län. Utvecklingsarbetet bedrivs som ett processinriktat arbete tillsammans med kommunerna och civilsamhället och utgår från den regionala kulturplanen. I sektionen ingår också enheten Biblioteksutveckling som utgår från den regionala biblioteksplanen, med uppdrag att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller länets folkbibliotek.

Kultursamverkansmodellen

Sektionen för kulturutveckling är en del inom kultursamverkansmodellen. Genom kultursamverkansmodellen fördelas statliga medel via Kulturrådet till regionerna som i sin tur fördelar dessa vidare till regionala kulturverksamheter i sina län. Medlen fördelas med utgångspunkt i regionala kulturplaner och i samråd med andra kulturmyndigheter och organisationer. Även regionala medel finansierar verksamheterna inom kultursamverkansmodellen. Sektionen för kulturutveckling företräder kultursamverkansmodellen i Jönköpings län. Detta innebär att följa upp uppdrag och samordna återrapportering till staten. Tre gånger per år samordnar Kulturutveckling nätverksträffar för länets parter inom kultursamverkansmodellen, med syfte att skapa en plats för erfarenhetsutbyte, möjlighet att uppnå kulturplanens mål och skapa förutsättningar för gemensamma insatser.

Regional kulturplan och biblioteksplan

Den regionala kulturplanen beskriver vilka prioriteringar som gäller för det regionala konst- och kulturlivet under en treårsperiod. Det är utifrån den regionala kulturplanen som Kulturrådet bestämmer hur stort statsbidrag som ska ges till regional kulturverksamhet.

2023 började en ny kulturplan gälla. Kulturplanen omfattar hela det regionala kulturuppdraget och den regionala kulturverksamhet som finansieras med statliga medel. Kulturplanen innebär kulturpolitiska vägval som pekar ut prioriterat utvecklingsarbete för de tre åren planen gäller. Den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin (RUS) verkar tillsammans för att nå gemensamma målsättningar.

Den regionala kulturplanen har tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. I kulturplanen har Region Jönköpings län satt upp följande kulturpolitiska mål;

- alla ska ges möjlighet att delta i och ta del av länets kulturliv
- konst och kultur ska vara tillgängliga i, och en angelägenhet för, hela länet
- länets kulturliv ska sträva efter kvalitet i både bredd och spets.

I arbetet med att uppnå kulturpolitikens mål utgår Region Jönköpings län från ett antal kulturpolitiska prioriteringar, som under planperioden ska utvecklas och stärkas genom samverkan och samråd med berörda aktörer. Dessa prioriteringar är; *kulturlivets infrastruktur, barn och unga, tillgänglighet, hållbarhet och hälsa, samarbeten, samverkan och dialog.*

Bibliotekslagen anger att regioner och kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Den regionala biblioteksplanen för 2023-2025 tydliggör verksamhetens uppdrag, ansvarsområden och kompetens. Biblioteksplanen är också ett stöd för prioritering och planering av Biblioteksutvecklings utvecklingsinsatser.

Den regionala kulturplanen beskriver vilka prioriteringar som gäller för det regionala konst- och kulturlivet under perioden 2023-2025.

Samverkan och dialog

Samverkan och samråd är nödvändigt för att stärka utvecklingen i länet och sker regelbundet med lokala, regionala, nationella och internationella parter.

Kulturutveckling har i uppdrag att bjuda in länets kulturliv till dialog och årligen arrangeras konferensen *Kulturforum* och flertalet nätverksträffar och dialoger. Detta arbete har utvecklats under året och vi ser att denna systematisering skapar en större tydlighet för vad sektionen gör.

Konstområdesdialoger skapar möjlighet att påverka

Kulturutveckling bjuder in till årliga dialoger med länets kulturaktörer med syftet att stärka utvecklingen, gemensamt identifiera utmaningar och utforska möjligheter till nya initiativ för att uppnå målen i den regionala kulturplanen. Inbjudna till årets dialoger var kulturaktörer, civilsamhälle, tjänstepersoner och politiker och de olika dialoger som erbjöds var: *litteratur och yttrandefrihet, spelkultur, kultur för barn och unga, arkiv/museum/kulturarv, scenkonst samt hemslöjd/bild och form*. Möjlighet till digital närvaro gavs på alla dialoger för att möjliggöra för så många som möjligt att delta. 2023 deltog något färre på dialogerna än året innan, vilket kan ha att göra med att det 2022 togs fram en ny kulturplan och att det därmed var en större angelägenhet för fler.

Kulturforum 2023 samlade drygt 150 deltagare för att mötas, utbyta tankar och visioner för att utveckla Jönköpings län till ett starkt kulturlän.

Kulturforum samlar länets kulturliv

Kulturforum är ett årligt återkommande tillfälle då kommunala, regionala och statliga företrädare tillsammans med civilsamhället och förtroendevalda kan mötas, utbyta tankar och visioner för att utveckla Jönköpings län till ett starkt kulturlän. Årets Kulturforum gick av stapeln den 7 mars på Kulturhuset Spira i Jönköping och samlade drygt 150 deltagare från hela länet. Under dagens behandlades både övergripande frågor om kultur och ett hållbart samhälle samt kulturen och platsutveckling, men också mer konkreta insatser så som kulturgaranti, residens, publikutveckling och passionsdriven ekonomi. I utvärderingar efter forumet framkom det att man önskade mer tid för att nätverka med övriga deltagare. Detta kommer vi att ta med oss till kommande års Kulturforum.

Samverkan med länets kommuner

Region Jönköpings län samverkar med länets kommuner genom processinriktat arbete i olika forum och med ett gemensamt fokus på utveckling som utgår från kommunernas olika styrkor och utmaningar. Genom ett kulturchefernsnätverk sker samverkan mellan kommunerna och regionen för att gemensamt flytta fram kulturens positioner i länet. Kulturchefernsnätverket träffas en gång i månaden och består av kommunernas kulturchefer med mandat, dvs den som företräder kommunen i kulturfrågor och kan fatta beslut, oftast förvaltningschef samt regionens kulturutvecklingschef och kulturstrateg. En arbetsgrupp bestående av tre kulturchefer förbereder innehållet till träffarna tillsammans med regionens kulturutvecklingschef, något vi tror skapar en större angelägenhet att delta. I gällande kulturplan har kulturcheferna lyft fram tre fokusområden att samarbeta kring; *scenkonst i hela länet*, *bibliotekssamverkan* och *kulturarv*. Utifrån fokusområdet kring scenkonst i hela länet har tre, av nätverket utvalda, kulturchefer fört kontinuerligt samråd med Smålands Muisck och Teater kring att främja detta område. Detta har nu resulterat i ett förtydligt programutbud riktat till kommunerna i länet. Utifrån fokusområdet bibliotekssamverkan har en utredning gjorts, *Mer bibliotek*, där man pekat ut vissa områden att stärka kommunsamverkan kring. Inom kulturarvsområdet har en rapport tagits fram kring utgångsläge i länet, behov och möjliga vägar framåt. Med denna som grund kommer man se över hur fortsatt arbete ske inom kulturarvsområdet.

Interregional samverkan och Regionsamverkan Sydsverige

Region Jönköpings län samverkar interregionalt inom olika projekt, processer och nätverk på politisk nivå, med tjänstepersoner och andra aktörer. Samordning och samutnyttjande av kompetenser och resurser över regiongränserna kan öka förutsättningarna för att de kulturpolitiska målen uppnås. De sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige (*Region Blekinge*, *Region Halland*, *Region Jönköpings län*, *Region Kalmar län*, *Region Kronoberg* och *Region Skåne*) verkar tillsammans för att utgöra en dynamisk bas för kulturell och regional utveckling. Inom Regionsamverkan Sydsverige finns gemensamma kulturpolitiska

ambitioner för ett flertal konstområden och för att utveckla interregionala samverkansstrukturer.

2023 blev Regionsamverkan Sydsverige en del av kultursamverkansmodellen, vilket innebär ett årligt statligt anslag för att utveckla samarbetet bland sydlänen, något som kommer göra skillnad för Sydsveriges invånare och besökares möjligheter att ta del av konst och kultur.

För allra första gången arrangerade Regionsamverkan Sydsverige ett sydsvenskt kulturpolitiskt toppmöte. Under två spännande dagar samlades både nya och mer etablerade kulturpolitiker från Sydsveriges 77 kommuner och sex regioner för föreläsningar, erfarenhetsutbyte och samtal kring kulturpolitik.

Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten

Region Jönköpings län för årliga samtal med Kulturrådet kring utvecklingsområden och utveckling av kultursamverkansmodellen. Varje år medverkar även Kulturutveckling på Kulturrådets samrådskonferens. 2023 var temat *Kulturpolitik i en regional kontext*.

Samråd med nationella minoriteter

Att utveckla arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter är en prioriterad åtgärd i Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram. Det finns en särskild intern arbetsgrupp för frågor som rör nationella minoriteter och dessutom en samrådsgrupp där representanter för de nationella minoriteterna är med. Under 2023 har också en samverkansgrupp mellan olika enheter inom Region Jönköpings län, Länsstyrelsen, Jönköpings kommun och Gislaveds kommun startas. Detta resulterade bland annat i att det för första gången arrangerades *Nationella minoritetsdagar* i Jönköpings län. Det erbjöds en kunskapsdag för politiker och tjänstepersoner som arbetar med nationella minoriteter och frågor som berör dessa grupper, samt ett offentligt kulturprogram. Arbetet engagerade flera olika aktörer inom kommun och civilsamhälle vilket känns viktigt för ett fortsatt arbete. Samarbetet med civilsamhället kan med fördel stärkas och inkludera fler. Denna gemensamma insats gav också vår organisation möjligheten att arbeta med frågan tillsammans och under kommande år ska arbetet systematiseras och fler enheter inkluderas.

Barn och unga

Det regionala uppdraget gällande kultur för barn och unga är att stärka deras möjlighet att ta del av och skapa kultur i vårt län. Vi arbetar för en mångfald av kultur för en mångfald av barn och unga och stimulerar utvecklingsarbete inom samtliga konst- och kulturområden. Med utgångspunkt i FN:s barnkonvention främjar vi samverkan, tillgänglighet, delaktighet, kunskap och eget skapande genom insatser som bland annat *Kulturrätten*, *KulturCrew* och *Mötesplats barnkultur*.

Kulturrätten stärker kulturens roll i skolan

Kulturrätten arbetar för att alla barn och unga i länet ska få tillgång till kultur på skoltid och att stärka möjligheten för fler att uppleva professionell kultur. Detta sker genom en digital utbudskatalog, bidrag för kulturreisor och kultur i skolan, samt kunskapsbyggande insatser och nätverkande för länets kultursamordnare. Kulturrätten arbetar också med att uppmärksamma vikten av kulturgaranti och har under projektåren bidragit till att flera kommuner nu arbetar med att ta fram en sådan. Kulturrätten pågick i projektform fram till slutet av 2023 och ska nu bli en permanent insats. Insatsen drivs på uppdrag och med stöd från regionen av Riksteatern Jönköpings län och i samverkan med kultursamverkansmodellens parter.

Genom KulturCrew får unga möjlighet att påverka kulturutbudet i sin kommun. Under året genomfördes två regionala utbildningsdagar, en på Kulturhuset Spira och en i Huskvarna Folkets park.

KulturCrew ökar ungas delaktighet och inflytande

KulturCrew är en metod för ung delaktighet med syftet att stärka ungas rätt till kultur med arrangörskapet som metod. Unga får genom KulturCrew möjlighet att själva arrangera och ha inflytande över kulturutbudet i sin kommun. Under 2023 startades crew i tre av länets kommuner som alla stod för egna kulturarrangemang på sina orter. Vi ser att KulturCrew är en framgångsrik metod för att stärka ungas delaktighet och inflytande. Fokus för 2024 är att stötta fler kommuner att starta upp. Insatsen samordnas regionalt av Kulturutveckling och Riksteatern Jönköpings län.

Mötesplats barnkultur sprider kunskap och inspiration

Under året startade Kulturutveckling upp *Mötesplats barnkultur*, en kunskapsbyggande arena och nätverk för alla som arbetar med kultur för barn och unga i länet. Syftet med insatsen är att öka kunskapen och intresset för kultur för barn och unga, och att skapa en möjlighet att nätverka med andra som arbetar inom liknande områden. Träffarna har under året haft tema *spelkultur, barnkonventionen, konst och barn samt skolbio*. Utvärderingar visar att träffarna tillgodoser ett behov av att mötas, nätverka och kunskapsbygga tillsammans och träffarna kommer att fortsätta under 2024.

Feriepraktik som uppmuntrar eget skapande

Kulturutveckling arbetar på två sätt med feriepraktik. *Feriepraktik Kultur* är medel som kan sökas av länets kommuner, organisationer, föreningar och institutioner för att själva arrangera feriepraktik. *Kultursommar* är den feriepraktik som arrangeras av Kulturutveckling tillsammans med olika samarbetsparter. Feriepraktik Kultur och Kultursommar engagerade under året 136 ungdomar i 11 av länets 13 kommuner. 2023 arrangerades Kultursommar inom fyra olika konstområden; *dans, film, bild och form* samt *hemslöjd*. Vi genomförde även feriepraktik på höstlovet inom spelskapande och nutida cirkus. Vi ser att arbetet med samarbetsparter i länet är avgörande för feriepraktiken och väljer att arbeta med att stärka samverkan under 2024.

Kulturskolan stärks av regional samordning

Ett utvecklingsbidrag gav möjligheten att arbeta med regional samverkan för kulturskolor i Jönköpings län under tre år och under 2023 nådde projektet sitt slut. Utvärderingar från kommunerna visade positiva effekter, såsom samordning av system och gemensamma utbildningar. Särskilt gynnades de mindre kommunerna som inte har samma möjlighet till utveckling på egen hand som de större kommunerna har. Insatsen ledde också till nya samarbeten mellan kulturskola, Kulturutveckling och Folkhälsoenheten och möjliggjorde utbildningar inom barnrätt och delaktighet, samt implementering av nationella initiativ i de lokala kulturskolorna. Insatsen ska nu permanentas och en regional kulturskolesamordnare ska anställas.

Nätverkande och omvärldsbevakning

Kulturutveckling ingår i nätverket bestående av alla sydsvenska regioner med fokus på kultur för barn och unga och ett nationellt nätverk för barn och unga-utvecklare. Under året berördes frågor som Fritidskortet, kultursamverkansutredningen, barn och ungas delaktighet i arbetet med regionala kulturplaner och samtal med Kulturrådet om regionala subventionssystem för kultur i skolan. Nätverken bidrar till en kontinuerlig omvärldsbevakning på barnkulturområdet som är viktig för utvecklingen i vårt län. Kontinuerlig dialog fördes även med kommuner, kulturskolor, civilsamhället och parter i kultursamverkansmodellen kring specifika projekt, insatser och utvecklingsområden. Under året inleddes ett samarbete med Youth 2030 som kommer att stötta Kulturutveckling i att hålla dialog med länets unga under 2024 inför revideringen av kulturplanen.

*Under 2023 genomfördes feriepraktik inom dans, film, cirkus, slöjd, konst och spelskapande. Spelskapandet skedde i samarbete med ABF Jönköpings län under höstlovet.
Foto: Johan Werner Avby.*

Bild och form

Inom bild om form-området arbetar vi med att utveckla förutsättningarna för bild, form och gestaltad livsmiljö i länet. Genom att möjliggöra konstupplevelser för länets invånare, främja eget skapande och skapa förutsättningar för konstnärer och designers att bo och verka i länet bidrar vi till länets utveckling. Vi har under 2023 fokuserat på bland annat vidareutveckling av residensverksamheten i länet samt kunskaphöjande och kontaktskapande nätverk. Ett stort fokus har legat på att stimulera och stödja den pedagogiska verksamheten riktad mot barn och unga.

Krisresidenser för kulturarbetare från Ukraina

Det fortsatta kriget i Ukraina ledde till att Region Jönköpings län upprättade fem nya krisresidenser à sex månader för kulturarbetare från Ukraina under 2023. Detta åstadkoms genom samverkan med kommunerna som ansvarade för boendet och institutioner som ansvarade för värdskapet.

Jämfört med föregående år var det betydligt svårare för kulturarbetare att lämna Ukraina vilket ledde till att enbart tre av fem residenser kom att ta emot konstnärer. Krisresidenserna i Gislaved, Nässjö och Värnamo kommuner tog sammanlagt emot tre ukrainska kulturarbetare. Under residensperioden medverkade stipendiaterna i ett flertal studiebesök, artist talks och workshops och bidrog till det lokala kulturlivet, bland annat genom ett nystartat konstnärskollektiv i Tranås.

Vistelsestipendium i Grez-sur-Loing för konstnärer

Under 2023 instiftade Region Jönköpings län ett nytt vistelsestipendium för konstnärer. Stipendiet är en månad i legendariska *Grez-sur-Loing* i Frankrike, som varit en viktig mötesplats för konstnärer och författare sedan Carl Larsson och Hilma af Klints tid. Syftet med vistelsestipendiet är att stödja länets konstnärer samt att bidra till att vidga deras nationella och internationella nätverk genom att ge dem möjlighet att vistas på en residensplats där de kan utveckla sitt konstnärskap samt lära känna kollegor från olika delar av landet. För att stärka förutsättningarna för ett sådant utbyte koordineras vistelseperioden med Region Norrbotten som också skickar en konstnär under samma tidsperiod.

Bruno Mathsson Design Residency stärker regionens designkultur

Bruno Mathsson Design Residency arrangeras av Region Jönköpings län samt Vandalorum och är ett nytt residens för internationella designers. Residenset erbjuder en månads boende i ett hus designat av den inflytelserika arkitekten och möbeldesignern Bruno Mathsson. Huset från 1955 är beläget i Bruno Mathssons hemstad Värnamo i Småland och beställdes ursprungligen av möbelföretaget Källemos grundare. Under residensperioden ingår besök inom den omfattande möbel- och tillverkningsindustrin i Jönköpingsregionen i syfte att stärka regionens industri. Designern inbjuds även att hålla en offentlig föreläsning på Vandalorum under vistelseperioden.

Bakgrunden till instiftandet av detta residens var den goda erfarenheten av att ha arrangerat ett krisresidens för ukrainska konstnärer tillsammans med Vandalorum. Årets residens drivs av

Region Jönköpings län och Vandalorum, i samverkan med IASPIS/Konstnärsnämndens internationella program inom bild- och formområdet och Värnamo kommun, i samarbete med entreprenör och möbelsamlare Johan Sjöberg, Bruno Mathsson International och Stiftelsen Karin och Bruno Mathssons fond. Instiftandet av residenset har redan fått långtgående effekter för vår region då det har lyfts fram i både nationella och internationella sammanhang.

Bruno Mathsson Design Residency är ett nytt internationellt residens i Värnamo. Huset ritades 1955 av Bruno Mathsson. Foto: Peo Olsson.

Paul Petersons stipendium uppmuntrar konststuderande

2023 år mottagare av Paul Petersons stipendium var Ellen Aduofua Bernardsson, studerande vid Konstfack, Stockholm. Årets stipendiat tilldelades en summa av 80 000 kr.

Syftet med Paul Petersons stiftelse är att lämna stöd till förtjänta elever på konstskolor inom området bildkonst för utveckling av konstnärliga projekt och idéer under studietiden. Den person som söker Paul Petersons stipendium ska ha anknytning till Jönköpings län samt vara inskriven på en konstnärlig utbildning under det år som ansökan avser.

S-P-O-K främjar lokal produktion och konsumtion

Under året har en *KKB-hubb* (kreativa och kulturella branscher) etablerats i länet i form av *S-P-O-K* (samtida produktion och konsumtion). Den huserar vid *Kulturgatan Bodafors* som har i uppdrag att driva utbytet mellan designers och producenter. Syftet är att få fler designers att hitta till länet och de producenter som finns här samt att sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter.

Bästa Biennalen växer för varje år

Under året arrangerades Bästa Biennalen, inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige. Årets konstbiennial för målgruppen barn och unga var den största någonsin och i regionen anordnades 11 arrangemang i 9 kommuner, att jämföra med 4 kommuner under förra biennalen. Intresset ökar ständigt. Region Jönköpings län erbjöd utöver detta konstpedagoger från länet att medverka i biennialens konferens (i år vid Skissernas museum i Lund) i syfte att utveckla konstpedagogiken vid länets konstinstitutioner. Under året anordnades även frukostträffar för arrangörer i syfte att höja kompetensnivån inom konstpedagogik för barn, skapa nätverk mellan konstarrangörer och möjliggöra erfarenhetsutbyte. En tydlig effekt är att intresset för konst för barn har ökat, både bland konstnärer, kommuner och barnen själva och deras vuxna.

Intresset för Bästa Biennalen ökar och under året anordnades 11 arrangemang i 9 kommuner i Jönköpings län.

Nätverksträffar och bokcirklar skapar mötesplatser

Nätverket *Konstforum* vänder sig till konstnärer verksamma i Jönköpings län. I dagsläget omkring 100 personer som varje månad får ett nyhetsbrev med information om aktuella satsningar, projekt och gestaltungsuppdrag. Varje nätverksträff har ett tema med en inbjuden konstnär som föreläsare. Under året har två nätverksträffar genomförts med teman att ansöka gestaltungsuppdrag och information om Konstnärscentrums verksamhet. Ett tydligt resultat från nätverksträffarna är ett ökat samarbete mellan länets konstnärer och bättre ansökningshandlingar till stipendier, uppdrag med mera.

Med syfte att skapa fler mötesplatser för konst i länet har projektet *Konstbokcirkel* startats upp i samarbete med Sveriges konstföreningar och studieförbundet Sensus. Ambitionen är att upprätta bokcirklar med konstböcker på länets folkbibliotek för att tillgängliggöra samtidskonst på fler platser i länet samt att öka både intresset för och läskunnigheten av konst bland länets invånare. Ett kompendium för hur man analyserar och samtalar om konst håller på att tas fram åt cirkelledarna.

Kurs i konstkritik ger fler möjlighet att delta i samtal om konst

Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige arrangerades två kurser i att skriva konstkritik på Sörängens folkhögskola. Syftet med kursen var att höja bildningsnivån både kring kritiska texter och kritiskt tänkande, samt kring samtal om konst för människor med olika bakgrunder. Kurserna var öppna för alla, men sökande från de sex sydliga regionerna gavs företräde. Kursen bestod av fem möten, av dessa var ett fysiskt på en konstinstitution och övriga var digitala. Vårens kurs besökte Vandalorum, medan höstens kurs besökte Hallands konstmuseum. Konstkritikern Sara Arvidsson ansvarar för kursen, som haft fortsatt stor efterfrågan. Kurserna fyller en viktig funktion för att höja bildningsnivån och bredda deltagandet i kulturlivet.

Bild och form Gestaltning

Bild och form Gestaltning ansvarar för den offentliga konsten inom Region Jönköpings län. De konstnärliga gestaltningarna i regionens lokaler syftar till att skapa attraktiva miljöer för patienter, personal och besökare. Konstinköp har pågått sedan 1950-talet och ger samlingen spridning på uttryck och bred tidsanda. Regionens konstsamling innehåller idag ca 14 000 konstverk och tillgängliggörandet av konstsamlingen genom offentlig gestaltning bidrar till historiskt och samtida konstnärligt värde. I samband med ny- och ombyggnationer strävar Region Jönköpings län att följa enprocentsregeln vilket stärker stödet till regionala, nationella och internationella konstnärer. Medborgarna ges möjlighet att uppleva offentlig samtida konst i sin närmiljö som en del i vårt demokratiska samhälle.

En konstsamling tillgänglig för alla

Vi ser en ökad förfrågan gällande gestaltungsuppdrag, vid större som mindre om- och nybyggnationer, vilket resulterar i ett stort behov av konstinköp för de specifika projekten. Som ett resultat av nybyggnationen *HUS D1/D2 Länssjukhuset Ryhov* har omfattande renoveringar påbörjats i den äldre delen av Ryhov, vilket innebär att konsten hämtas tillbaka till Regionens konstlager för översyn/förvaring i väntan på ny utplacering. Konstlagret är nu välfyllt och under våren 2024 prioriteras översyn då brister behöver åtgärdas för att underlätta hantering och struktur framöver.

Enligt uppdraget att tillgängliggöra Region Jönköping läns konstsamling har *Bild och form Gestaltning* under året anordnat samtal om regionens konstsamling i det offentliga rummet, konstvandringar och studiebesök i syfte att länets invånare ska få ta del av samtida konst.

Konstnärlig gestaltning skapar levande vårdmiljöer

I samband med ny- och ombyggnationer deltar *Bild och form Gestaltning* i byggprojekten med konstnärlig idé. Genom dialog med vårdenheterna och i samspråk med konsten skapas spännande och levande vårdmiljöer. Genom konsten möts vårdragarna som individer med ett personligt förhållande till sin upplevelse av mötet med konstverkets olika uttryck. Vi strävar därför att visa olika konstnärliga uttrycksätt och arbetar för ett inkluderande normkritiskt förhållningsätt.

Länssjukhuset Ryhofs nya entré

Magnus Thierfelder har tilldelats gestaltungsuppdrag för skulptur utomhus vilket beräknas vara färdigställt 2024/2025.

Höglandssjukhuset Eksjö nya akuten

Guangjuan Zhang har tilldelats gestaltungsuppdrag för skulptur utomhus. Produktion har påbörjats och beräknas vara färdigställt 2024/2025.

Värnamo HUS 21 nya psykiatrin och HUS 28 barn- och ungdomshabiliteringen

Konstnärlig dialog fortgår med projektgrupp för Värnamo nya (vuxen) psykiatrin, Värnamo nya barn- och ungdomshabiliteringen och Värnamo nya Barn och ungdomspsykiatrin.

Konstnärligt gestaltungsoppdrag på tegelvägg Värnamo HUS 21 nya psykiatrin har utlysts via konstpool vilket generat stort intresse. Två konstnärer ges skissoppdrag varav en tilldelas gestaltungsoppdraget.

Sagoslingan

Sagoslingan är en plats där besökare, patienter och personal får möjlighet till upplevelser och andrum, genom kultur i olika former. Sagoslingan är ett samverkansprojekt där olika kompetenser deltar och där dansbänkar, sagobilder, berättelser och konst gestaltas och tillgängliggörs.

Under 2023 har en förberedande process gällande platser, innehåll, medverkande, utformning, ansvar osv för Sagoslingan pågått. Arbetet fortgår under 2024 och dialog pågår med Sjukhusbibliotek Ryhov och Sjukhusbiblioteket på Värnamo sjukhus hur vi fortsätter byggandet av Sagoslingan på länets tre sjukhus.

Konstverket Passage av Kultivator i nybyggda Hus D1 vid Länssjukhuset Ryhov.

Foto: Emelie Aspenberg.

Dans

Det regionala uppdraget är att stärka danskonstens ställning som konstnärlig uttrycksform och utveckla dansens infrastruktur i länet. Vi arbetar därför med att sprida, vidareutveckla och synliggöra dans för allmänheten, speciellt för barn och unga i Jönköpings län. Vi skapar även arbetstillfällen för länets fria utövare och ökar medvetenheten och kunskapen om dans som konstform. Under året har vi genomfört *Skapa Dans* och fortsatt vår ordinarie utvecklingsverksamhet. Utvecklingsprojektet *Crossing Motion* som varit på paus under pandemin har 2023 återupptagits.

Insatser för barn och unga skapar en levande danskultur

Vi har under året genomfört aktiviteter för unga dansare i samarbete med ett flertal dansutbildningar, institutioner och professionella dansare i syfte att stärka ungas danskunskaper inom det egna utövandet samt ungas danspedagogiska roll. Denna satsning för att främja danskonsten ger unga dansare möjligheten att utveckla sin dansförmåga och pedagogiska kompetens. Genom att investera i unga dansledare och främja deras utveckling som konstnärer och pedagoger kan vi skapa en mer inkluderande och levande danskultur i vårt län.

I samarbete med Stockholms konstnärliga högskola (SKH) erbjöd vi under året unga dansledare mellan 16-22 år två *dansledarskapsutbildningar* med fokus på pedagogik, metodik och didaktik. Fortbildningarna leddes av en lektor från SKH.

I syfte att lyfta möjligheten för fortbildning inom dans erbjöd vi även *auditionworkshop* i samarbete med Danscenter Stockholm. Unga dansare som läser på estetiska programmet med inriktning dans i länet fick möta pedagoger och professionella dansare och fick insyn i utbildningens innehåll och hur en audition går till.

Skapa Dans lyfter fram unga talangfulla dansare

Skapa Dans är en årligt återkommande koreografitävling för unga dansare i åldern 14-22 år. Tävlingsens syfte är att uppmuntra det egna dansskapandet hos unga amatörer samt visa på den fantastiska kreativitet och kompetens som finns bland unga. Skapa Dans 2023 arrangerades i Vetlanda, i samarbete med Vetlanda kommun, Studieförbundet Vuxenskolan, Studieförbundet Bilda, NVB och Riksteatern Jönköpings län. Vann gjorde gruppen *FOQUS* från Gislaveds kommun. Gruppen representerade länet i riksfinalen på Riksteatern i Stockholm där gruppen även vann riksfinalen. Under finaldagarna fick ungdomarna ta del av workshops, föreställningar och information om vidareutbildningar inom dansområdet. Genomförandet av Skapa Dans har bidragit till att ge unga dansare från olika kommuner i länet möjlighet att visa upp sina talanger och utvecklas inom dans.

FOQUS från Gislaveds kommun representerade länet i riksfinalen på Riksteatern i Stockholm där gruppen även vann riksfinalen. Fotograf: Håkan Larsson.

Nätverk och dialoger skapar nya mötesplatser

Kulturutveckling deltar i ett flertal nätverk inom dansområdet i syfte att bredda intresset för dans som konstform, stärka danskonstens ställning och ge fler möjlighet att uppleva dans. Under året har vi hållit konstområdesdialoger med utövare, fria kulturlivet, politiker och tjänstepersoner inom dans och samtida cirkus. Dialogerna lade grunden för nya nätverk och aktiviteter som nätverksträffar och armkroksresor. Aktiviteterna har bidragit till att främja inkludering och samarbete inom kultursektorn. Genom nätverksträffar har utövare inom kultursektorn fått möjlighet att mötas, utbyta idéer och skapa samarbete. Armkroksresor har även främjat ett ökat samarbete genom att våra utövare har besökt varandras verksamheter och utbytt kunskap och erfarenheter.

Hösten 2023 startades upp med vår återkommande *danskickoff* på Kulturhuset Spira i samarbete med Smålands Musik och Teater och Jönköpings kommun. Där presenterade vi kommande dansföreställningar och dansaktiviteter. Bland deltagarna fanns en blandning av arrangörer, utövare, tjänstepersoner och politiker. Kvällen avslutades med att tillsammans se en dansföreställning på Spira. Danskickoffen bidrar till att ge en samlad bild av dansen som scenkonst i länet samt en möjlighet till nätverkande.

Crossing motion undersöker samskapande processer

Projektet har undersökt vad som sker i den samskapande processen mellan dans och musik när man jobbar inkluderande i en kollaborativ process. Vad händer med makten som vanligtvis en koreograf eller tonsättare/dirigent har när hela gruppen skapar tillsammans? Hur kan äganderätten bli jämbördig inom gruppen? Vad blir det gemensamma lärandet? Crossing Motion genomförs i samarbete med ShareMusic and Performing Arts, Västmanlandsmusiken och Stockholms konstnärliga högskola, med stöd från Kulturrådet. Huvudägare för projektet är Kulturutveckling, Region Jönköpings län. Under hösten 2024 avslutas projektet och forskningen sprids och presenteras.

Foto: Johan Werner Avby.

Samtida cirkus

Samtida cirkus är en konstart under stark utveckling med etablering av många nya aktörer i länet. Centralt för en fortsatt utveckling av konstarten är att stödja samverkan mellan aktörerna och att stärka förutsättningarna för att verka i länet. För att främja samtida cirkus i Jönköpings län behöver nätverk byggas både regionalt, nationellt och internationellt. Kulturutveckling har under året ingått i projektet *Cirkusflätan*, arbetat med residens och pedagogiska insatser inom samtida cirkus vilket har främjat konstformen och skapat förutsättningar för utveckling och tillväxt för cirkuskulturen i länet.

Feriepraktik ger spännande och lärorika erfarenheter

Under året har vi genomfört lovaktiviteter för unga genom feriepraktik i samtida cirkus. Detta har bidragit till att öka barn och ungas möjlighet till meningsfull fritid och lärande. Aktiviteten har också främjat samarbete, kreativitet och självförtroende hos deltagarna. Cirkusferien har erbjudit en spännande och lärorik erfarenhet för unga i länet. Arbetssättet med att involvera en lokal professionell cirkusgrupp som handleder ungdomar har varit framgångsrikt och bidragit till en hög kvalitet.

Cirkusflätan ökar intresset för cirkuskonsten

Under 2023 har vi deltagit i det treåriga interregionala projektet *Cirkusflätan*. Under hösten 2023 genomfördes genom projektet en tvåveckors cirkusresidens med cirkuskonstnären Regina Baumann i samarbete med Kultivera i Tranås samt en tredagars pedagogisk fortbildning i Norrköping. Genom residensarbete skapas möjligheter för cirkusartister att utveckla sina konstnärliga uttryck och samtidigt få möjlighet att bjuda in allmänheten att ta del av deras arbete. Detta bidrar till att öka både intresset och förståelsen för cirkuskonsten. Att arbeta i residensform skapar möjligheten att utnyttja resurser och kompetenser på ett effektivt sätt.

Deltagandet i Cirkusflätan har bidragit till att skapa möjligheter för samarbete och utveckling inom cirkusområdet. Genom residens och fortbildning har regionens aktörer fått erfarenheter och kunskaper som kan användas för att stärka och utveckla cirkusens roll och verksamhet i länet.

Film och rörlig bild

Filmverksamheten samverkar regionalt och interregionalt för att våra invånare ska få ett brett och professionellt utbud av film både på biograf och i andra visningsfönster, att barn och unga ska få se, samtala och skapa film under skoltid och på sin fritid, samt att stärka villkoren för länets talanger och professionella filmskapare. Efter några år med vakanser har filmverksamheten under året fokuserat på att återuppliva årligen återkommande aktiviteter som kortfilmstävlingar och talangprogram. Filmverksamheten är uppdelad i områdena *Talang och produktion*, *Visning och spridning* samt *Filmpedagogik* men insatser berör ofta flera olika områden.

Gaze ger stöd åt nya filmskapare i länet

Under 2023 återupptogs talangutvecklingsprogrammet *Gaze* som legat på is under 2022. Fyra filmare antogs och har regelbundet träffats för workshops och kunskapshöjande insatser. De har även fått stipendier för att utveckla sina kortfilmer. Deltagarna har fått med sig verktyg för att fortsätta göra filmer på egen hand efter projektårets slut. Verksamheten har under 2021 och 2023 bekostats av Filminstitutet samt Regionsamverkan Syd, men från och med 2024 kommer *Gaze* vara en av Region Jönköpings läns årligen återkommande insatser och ingå i ordinarie budget. Talangprogrammet gynnar den regionala filmproduktionen, höjer kompetensen i länet samt bidrar till att Jönköpings län ökar sin attraktivitet som kulturlän.

Talent to watch – extra stödutlysning för dokumentärfilm

Tillsammans med Filmregion Sydost gjordes en ansökan om extra stöd från Filminstitutet, vilken beviljades. Detta möjliggjorde en extra stödutlysning för dokumentärfilm i alla länders. Jönköpings län och Filmregion Sydost har olika förutsättningar och olika utvecklingsområden att arbeta med, vilket gjorde att stödet fördelades på lite olika vis i respektive län. I Jönköping bestämdes att färre men större stöd skulle delas ut. Pengarna fördelades mellan tre filmare med dokumentärfilmsidéer som har anknytning till länet. Stödet har ännu inte redovisats.

Ping filmfestival är tillbaka

Länets kortfilmstävling och uttagning till *Novemberfestivalen* har under 2023 startat efter några års tomgång. 19 bidrag lämnades in, vilket är en markant ökning historiskt. Även festivalkvällen blev välbesökt. Utvärderingen visar på hög belåtenhet när det gäller utlysning och festivalkväll. Flera under 16 år hörde dock av sig och ville skicka in filmer, varför tävlingen 2024 kommer att utökas med en tävlingskategori för 10-16-åringar. Med Ping filmfestival stärker och främjar vi produktionen i länet, skapar visningsfönster och höjer kunskapsnivån. Ping blir en mötesplats för unga filmskapare och publik och stärker biografen som visningsplats. Vinnarna från Ping går vidare till *Novemberfestivalen* i Trollhättan där de får representera Jönköpings län, nätverka med andra unga filmare samt ta del av kunskapshöjande och inspirerande insatser från andra regioner i Sverige. Arbetet med

Novemberfestivalen är ett interregionalt samarbete som gynnar framtida samarbeten och utvecklingsprojekt både interregionalt och nationellt.

Residens under festivalen Tranås at the fringe

Med finansiering av Region Jönköpings län arrangerar kulturfestivalen *Tranås at the fringe* varje år ett internationellt residens för filmskapare. Platserna har till majoriteten fyllts med nationella och internationella deltagare, men för att stärka residensets koppling till Jönköpings län, samt gynna våra filmare och talanger, erbjöds därför i år vinnarna i Ping, kategorin 27+ att bli resider under 2024. Detta är ett upplägg vi kommer att testa även i nästa års Ping och Tranås at the fringe och kommer således att utvärderas efter genomförande.

Kortfilmstävlingen Nya Filmskapare lyfter fram länets filmare

I samarbete med *Värnamo Filmhistoriska Festival* startades kortfilmsfestivalen *Nya Filmskapare* för att lyfta fram och uppmuntra oetablerade filmskapare i länet. Av bidragen som kom in tog en jury ut tre finalister som visades på Värnamo Filmhistoriska Festival. En vinnare utsågs som vann ett stipendium på 10 000 kr. Tävligen och programpunkten med finalister vid Värnamo Filmhistoriska Festival möjliggör för länets filmare att synas för en bred publik, det uppmuntrar nya talanger och bidrar till fortsatt filmproduktion i länet. Finalisterna var också på plats vid festivalen, vilket innebar exponering och nätverksmöjligheter för framtida samarbeten.

Nätverkande med utbildningsaktörer skapar nya samverkansytor

Nätverksträffar för filmare har tidigare hållits tre-fyra gånger per termin, men under våren 2023 såg vi att dessa inte varit så välbesökta och pausades delvis på grund av personella resurser. Att deltagandet var lågt kan troligtvis bero på frekvens, innehåll, tid och plats. Fortsättningsvis kommer behovet för träffarna ses över och möjligtvis återkomma i en annan form under kommande år.

Vi har under året inlett en mer regelbunden kontakt med Sörängens Folkhögskola och animationslinjen, Yrkeshögskolan och musikproducentutbildningen, samt Södra Vätterbygdens Folkhögskola och deras filmlinje. Vi har haft dialoger, skapat kontaktytor dem emellan, samt sett över vilka kontaktytor som finns mellan dessa aktörer och interregionala aktörer både inom utbildning och professionell filmproduktion, i synnerhet inom Regionsamverkan Syd. Region Jönköpings län har under året bevakat även deras intressen och hållit tentaklerna ute för fler samverkansytor. Arbetet med dessa kommer att fortgå kommande år.

Handlingsplan för audiovisuell strategi

Inom beredningsgruppen för Regionsamverkan Syd har det under året tagits fram en handlingsplan till den tidigare utredningen *Audiovisuell strategi*. Detta för att stärka förutsättningarna för större filmproduktioner och etablera en regional filmpolitik. Handlingsplanen utgår dels från varje regions specifika förutsättningar dels vad som kan göras gemensamt för utveckling.

Värnamo Filmhistoriska Festival

Region Jönköpings Län har under året stöttat arbetet med festivalen genom deltagande i styrgrupp, referens för innehåll och upplägg, samt mindre samarbeten. Vi ser festivalen som en viktig mötesplats för filmen i Jönköpings Län och till festivalen 2024 kommer en rad olika programpunkter göras i samarbete: seminariedag för skolbio och filmkunnighet, nätverksträff för filmare, programpunkt med filmare från *Gaze* och *Talent to watch* samt finalen i kortfilmstävlingen *Nya Filmskapare*. Arbetet med Värnamo Filmhistoriska festival lyfter vårt filmarv, biografen som visningsplats samt stärker nätverken och infrastrukturen kring filmarbetet.

Stöd till länets biografer

Tillsammans med *Cinesyd*, inom Regionsamverkan Sydsverige har Region Jönköpings Län delat ut ett stöd som biografer kan söka för arrangemang tillsammans med civilsamhället i kommunen där de verkar. Stödet har rört sig om mindre summor, men söktes av många och skapade större synlighet för våra landsortsbiografer.

I samband med *Minoritetsdagarna* erbjöds de föreningsdrivna biograferna i länet att visa den finska ungdomsfilmerna "Bubblan". Region Jönköpings län stod för filmhyra och distribution och biograferna bidrog med lokal och genomförande. Fyra biografer i länet nappade och var nöjda med sina arrangemang, även om publiksiffrorna blev en besvikelse.

Nytt för 2023 var införandet av *nätverksträffar för biografer och visningsaktörer* i länet. Första träffen genomfördes på Grenna Bio under hösten 2023. Intresset var stort och ca 20 deltagare från fem olika kommuner deltog. En extern och branschkundig workshophållare arbetade med deltagarna kring publikarbete och marknadsföring – områden de själva önskat fördjupa sig i. Intresset för fortsatta träffar är stort, därför kommer vi tillsammans med biograferna arrangera en träff per termin, där innehåll och struktur utarbetas tillsammans med aktörerna. Nästa träff blir på och i samarbete med Värnamo Filmhistoriska Festival 2024.

Filmpedagogik

Vi har under året genomfört aktiviteter i samarbete med skolor, kulturskolor, fritidsgårdar, studieförbund, biografer och andra i syfte att barn och unga ska få se, prata om och göra film, både under sin skoltid och på sin fritid. En *filmpedagogisk folder* tagits fram med syftet att ge kunskap om och inspirera till skolbiovisningar. Foldern har blivit väl emottagen av biografer, tjänstepersoner, pedagoger och föreningar och kommer även fortsättningsvis vara en del av det större arbetet för att starta och upprätthålla skolbioverksamheter i fler kommuner i länet.

Filmens synlighet och utbud inom *Kulturrätten* har de senaste åren varit låg. Under 2023 års omgång ansökte fyra filmaktörer till katalogen och samtliga kom med, vilket är ett steg i rätt riktning. Kunskapen om Kulturrätten bland länets filmaktörer upplevs låg och en rad insatser planeras därför framåt för att få upp filmens medverkan i verksamheten.

Filmriket är en nationell plattform med syfte att utveckla filmpedagogiken i Sverige. Region Jönköpings Län var initialt med och startade upp, men har inte varit aktiva med arbetet de senaste åren. 2023 återupptogs samarbetet med huvudman Filmpool Nord. Filmriket kommer att vara ett fokusområde för 2024 och en del i arbetet för ökad filmkunnighet.

I samarbete med Region Halland, Skåne och Filmregion Sydost hade Region Jönköpings län möjlighet att skicka en deltagare till *filmläger i Halland för tjejer och icke-binära*. Samarbetet länen emellan ökar utbudet för unga i länet, samt stimulerar fortsatt interregionalt samarbete med Region Halland och Regionsamverkan Sydsverige.

Åtta ungdomar från olika delar av länet fick under sommaren chansen att ha filmproduktion som sommarjobb. Foto: Johan Werner Avby.

Under sommaren 2023 fick åtta ungdomar från olika delar av länet chansen att ha filmproduktion som sommarjobb. De inledde *feriepraktiken* med fyra dagar tillsammans under ledning av en filmregissör och filmpedagog. Under sommaren arbetade de individuellt med sina filmer med två inplanerade handledningstillfällen. I slutet av sommaren möttes gruppen vid en avslutande träff för att dela med sig av sina filmer och även delta i vernissage tillsammans med andra kultursommarjobbare på Jönköpings läns museum. Arbetet med filmsommar är resurskrävande och detta länsövergripande projekt kommer att läggas vilande för att se om ett annat arbetssätt kan generera fler filmprojekt ute i kommunerna.

Nätverkande och omvärldsbevakning

Under 2023 har vi deltagit löpande i nätverksträffar med Filmregionerna, Filminstitutet, Kulturrådet och Regionsamverkan Sydsverige, samt vid branschdagar, seminarier och filmfestivaler. Vi har också haft en representant i Filmregionernas styrelse under året. Att delta i nätverkande arbete möjliggör och främjar personlig dialog och samarbeten nationellt och interregionalt, idé- och kunskapsutbyten och fortbildning. Deltagandet i dessa nätverk är avhängigt omvärldsbevakningen och samarbeten inom området film och bidrar till att vi är i framkant när det gäller utbud, målgrupper, forskning och talangutveckling. Arbetet ger ökad och uppdaterad kunskap för utvecklingsarbetet inom filmområdet i länet.

Hemslöjd

För att stärka förnyelsen och utvecklingen av hemslöjden ur kultur-, närings- och hållbarhetsperspektiv har vårt fokus legat på existentiell hälsa, det handgjordas mening, värde och betydelse för individ och samhälle. Med Hemslöjdens Hus som ett nav i verksamheten, sker kontakter och aktiviteter i hela länet, interregionalt och nationellt.

Publik verksamhet i Hemslöjdens Hus

Hemslöjdens Hus är ett levande hus med stimulerande miljö och för att göra miljön attraktiv förändrar vi insidan varje månad med en ny utställning. De grupper som regelbundet träffas i Hemslöjdens Hus har här en mötesplats som betyder mycket för dem både socialt och kunskapsmässigt. Möjligheten att delta digitalt finns, men i störst utsträckning är deltagarna på plats. Kontakter och aktiviteter sker även i hela länet, interregionalt och nationellt.

Sju olika intressegrupper/nätverk/föreningar träffas regelbundet i Hemslöjdens Hus. De är verksamma inom områdena stickning, vävning, broderi, knyppling och spinning/spånad. Genom att ge dessa grupper tillträde till vårt hus ökar vi deltagarnas existentiella hälsa och breddar arbetet i den civila sektorn. Under året har även flera föreläsningar, kurser, workshops och slöjdekafévällar genomförts. Flera i samarbete med bland annat Jönköpings läns hemslöjdsförbund, Handvävare i Jönköpings län och Knuten garn.

Vår utställningsverksamhet *Vi sätter ljuset på* visar upp slöjdföreteelser från länet och närliggande områden för husets besökare och intresserad allmänhet. Under året genomfördes:

- *Måla med garn*, Innas Abed, med vernissage.
- *bärbART – sashiko & sånt*, Slöjdingenjörn Sara Thorn, startade med en välbesökt workshop i Sashiko då Sara medverkade.
- *Väsen och andra uttryck i lera med inspiration från trädgård och natur*, Eva Larsen.
- *Knypplingens fram- och baksida*, knypplgruppen Vätterspetsen som träffas lördagar i Hemslöjdens Hus, hade en öppen knypplträff för nya deltagare.
- *Naturen som färg, material, form och inspiration*, Anna Kjellander, med en fulltecknad helgkurs i Ecotryck, samt ett välbesökt öppet hus under Vätterbygdens konstrunda och Hemslöjdens Dag
- *Virka rutor, till pläddar, kläder, väskor, mattor och mycket mer*, Maria Gullberg, en fulltecknad kurs med samma tema.
- *Sparsamhetslöjd*, medlemmar i Jönköpings läns hemslöjdsförbund, startade med en välbesökt vernissage, då begreppet diskuterades
- *En Nordisk Stickklassiker*, med Stick- och virkgrupperna i Hemslöjdens Hus

Utställningar runt om i länet

Utställningen *Lin för livet* visades på Jönköpings läns museum 10 veckor under våren och är framtagen av landets hemslöjdskonsulenter och slöjdutvecklare med textil specialkompetens. Den premiärvisades i Halmstad på VÄV22, och bygger på insamlade linprodukter från hela Sverige. En inblick i det lin som finns i livet, för livet.

Under våren höll Riksvävarna sin årsstämma i Nässjö. I samband med att länet besöktes av många vävintresserade anordnades *tre textila utställningar* på Eksjö museum, på Vetlanda museum och i Nässjö konsthall.

Till Kulturgatan Bodafors textila utställningsdel *Brodera livet* förmedlades kontakter till programverksamhet och en utställningsduk där besökarna kunde brodera under utställningstiden iordningsställdes vilket var ett uppskattat inslag.

Aktiviteter för barn och unga

Slöjdklubben som vänder sig till barn mellan 7 och 14 år har haft god uppslutning under året och har samlats på plats i Hemslöjdens Hus. Slöjdklubben bygger på en pedagogik där barn får möjlighet att upptäcka slöjdens material och verktyg och utveckla sin förmåga att skapa med händerna.

Under året har vi deltagit i *PRIO Barn&Unga* – ett nationellt nätverk med digitala träffar för utvecklare inom hemslöjd med barn och unga i fokus.

Samarbetet med *ReMida*, ett kreativt återanvändningscenter och en pedagogisk verksamhet som drivs av Barn- och utbildningsförvaltningen i Vaggeryds kommun, har gett fler samverkanstillfällen med verksamheter för barn och unga och gör att vi bli mer synliga.

Vi har under året genomfört handledarutbildning genom feriepraktik och ökat antalet handledare för barn och unga. Diplom till unga hemslöjdare har delats ut genom skolorna i Jönköpings län, i samarbete med Jönköpings läns hemslöjdsförbund.

Utveckling av länets slöjdföreningar

Via insamling av uppgifter till *Händer*, Jönköpings läns hemslöjdsförbunds medlemsblad och vår informationskanal i civilsamhället, hålls regelbunden och aktuell kontakt med föreningarna. En inventering av länets slöjdföreningar och intresseföreningar planeras för att se vilket behov föreningarna har och medverka till att de utvecklar sin verksamhet.

Flera projekt som lyfter materialen lin och ull

Lin och ull, är två textila material som alltid varit betydelsefulla inom hemslöjden. Marknadsekonomiskt har den inhemska produktionen inte kunnat mäta sig med övriga världen, men har andra värden som bör belysas. Nationellt har intresset för dessa fibrer ökat de senaste åren. Hur kan man använda den svenska ullen och det svenska linet för att öka kunskapen om egenskaper och användbarhet?

Under året har det nationella projektet *I kvm lin* fortsatt. Nytt för i år var att deltagarna inte registrerades, utan fröer delades ut på Jönköpings läns museum, när utställningen *Lin för livet* visades, samt att det fanns fröer att hämta på flera platser i länet.

Ett litet linprojekt i projektet gjordes på Stora Segerstads naturbrukscentrum, där eleverna sådde, skördade och beredde lin. Projektet blev uppskattat av eleverna och det beredda linet redovisades under Julmarknaden, då även en regional variant av *Lin för livet* visades.

Nytt dräktråd sprider kunskap om länets folkdräkter

Under året har ett nytt dräktråd sjuöatts, där medlemmarna har tydligare roller och mandat för sitt deltagande. Nu flyter arbetet på och en verksamhetsplan har skapats. I dräktrådet sitter representanter från Jönköpings läns museum, Jönköpings läns hembygdsförbund, Jönköpings läns hemslöjdsförbund, samt svenska folkdansringen Småland-Öland. Till rådets möten kallas även sakkunniga i ämnet. Huvuduppgiften är att sprida kunskap om och öka intresset för länets dräkter. Detta ska ske genom att tillgängliggöra mönster digitalt, söka kontakt med nya intresserade, samt se över tillgång på material.

Hemslöjd och Hälsa

Samarbetsprojektet *Hör&Gör* och uppdraget för Regionsamverkan Sydsverige (RSS) gällande hemslöjd och hälsa med särskilt fokus på funktionsvariation avslutades under året. Det övergick till spridning av metoder, erfarenheter och material, samt arbete med att öka möjligheterna för fler och mer verksamheter för målgrupperna.

Forskningsprojektet *Hemslöjd och Hälsa* med Lunds universitet gick in i slutfas och beräknas vara klart i april 2024.

Dessa båda spår förväntas ha effekt på varandra i uppmärksamhet under 2024.

Projektet Hemslöjd Humaniora pausat efter kapning

Den påverkansprocess vi drivit på Facebook för en berikad och mer utvecklad syn på hemslöjd och som pågått i över 6 år lades på is i juni efter en digital kapning. Eftersom den varit oerhört framgångsrik och under sitt sista halvår hade 200 000 interaktioner så förs diskussioner om arbetet kan aktiveras igen under 2024 och i så fall hur.

Litteratur

Det regionala uppdraget är att utveckla litterära mötesplatser och nätverk för författare, stärka verksamheter för att öka det litterära professionella utövandet i länet samt främja litterär verksamhet för unga. Under 2023 har arbetet med litteraturutveckling fokuserat på bland annat vidareutveckling av ett flertal kunskapshöjande och kontaktskapande nätverk, exponering av publicerade författare, ungas skrivande och olika former av textsamtalsgrupper och responsgivning. Aspirerande och publicerade författare har givits möjligheter att synas, verka, lära sig skrivarhantverket samt få nya kontakter och kollegor. Detta medför bättre förutsättningar och möjligheter att verka som författare, litterär förening eller annat inom länet.

Nätverk stärker den litterära kulturen

Litteraturnätverket *VÄNLIT* samordnas av Region Jönköpings län. Nätverket vänder sig till alla verksamma inom litteraturen, som verksamma och aspirerande författare, bibliotekspersonal, bokhandlare och andra. Medlemmarna i nätverket, omkring 350 personer, får varje månad ett nyhetsbrev med information om aktuella satsningar, projekt och evenemang. Under året har tre nätverksträffar genomförts, med bland annat besök från Nordstedts förlag. Diskussioner i nätverket har lett fram till de olika författarstöden för 2024.

Vi samordnar också ett *nätverk för litterära arrangörer* i länet, där bland annat *Jönköpings litteraturhus*, *Författarscen Bodafors* och *Kultivera* deltar. Nätverket har under 2023 träffats regelbundet. Medlemmarna har genom nätverket fått tips, råd och hjälp kring sina respektive evenemang.

Vi deltar i flera litterära nätverk på olika nivåer också utanför länet. Ett *konsortium med europeiska aktörer* har byggts under 2023 för att ansöka om EU-medel 2024. Vidare deltar litteraturutvecklare i det nationella nätverket *Nälli*, med litteraturutvecklare från alla regioner. Inom Sydsverige träffas litteraturutvecklare ett par gånger i månaden. Vidare har litteraturutvecklarna i Småland under 2023 samarrangerat evenemang med *Smålands författarsällskap* i syfte att ytterligare stärka småländsk litteratur. Region Jönköpings län arrangerade även en nationell träff för litteraturutvecklare i Uppsala. Dessa olika nätverk har givit kunskap, nya idéer och inspiration för litteraturutvecklingen inom regionen.

Evenemang som synliggör litteraturen i länet

Litteraturutvecklaren i Jönköpings län är ordförande för litteraturfestivalen *SmåLits* styrgrupp. SmåLit genomfördes i fyra kommuner i februari 2023 där omkring hälften av medverkande och utställare var från länet.

Under 2023 samordnade Region Jönköpings län för första gången *Poetry Slam-tävlingar* med uttagningar i fem kommuner samt följande länsfinal. Vi ansvarade för viss marknadsföring, rekrytering av MC samt arrangerade resa och boende för finalisterna vid SM i Uppsala.

Genom regionens samordning underlättades det lokala arrangörskapet och fler tävlande fick möjlighet att delta. Poetry slam når ut med poesi till nya målgrupper som annars inte bevisar poesievenemang.

Litteraturutvecklaren har även förmedlat regionala författare till ett antal andra evenemang under året, som exempelvis *Book Club*, *Lunchlyrik* och *Gårdsrundan*. Regionen finansierade och samordnade tio författarbesök under gårdsrundan. Författarna menar att de nådde en ny publik. De olika evenemangen har på olika sätt lyft fram författare verksamma i regionen.

Projekt för att lyfta ungas litterära skapande

Under 2023 har framför allt tre insatser genomförts, som har givit unga i länet kunskaper om skrivande, kontakter och även publicering. Fjorton ungdomar deltog i feriepraktiken *Platsens författare*, där de under tre veckor sommarjobbade som författare med professionell handledning och publicering i antologi, tryckt av Region Jönköpings län. Ungdomarna från de fyra kommunerna träffades under en heldag för ytterligare kunskaper under festivalen *At the fringe* i Tranås. Två ungdomar deltog i *Sommarförfattarskola* i augusti på Nynäs slott. *Skrivarworkshops* på sportlovet har genomförts på fyra kulturskolor i länet, i samregi med Regionen, med författare i länet som handledare. Workshopen i Jönköping resulterade i en fortlöpande mötesplats för skrivande unga. Insatserna har givit de unga kunskaper och möjlighet att träffa andra unga som skriver.

Stöd och rådgivning till författare och organisationer

I början av 2023 gavs skrivande personer möjlighet att ansöka till en *textsamtalsgrupp*, som samarrangerade med *Skrivarlinjen på Sörängens folkhögskola*. Över trettio personer ansökte till de fem platserna. Deltagarna träffades under året fyra heldagar under handledning av en författare och skrivlärare. Mellan träffarna skrev deltagarna och skickade texter för gemensam respons och utveckling av sina färdigheter. Vidare uttryckte några medlemmar i VÄNLIT en önskan om en *självorganiserad textsamtalsgrupp*. Region Jönköpings län samordnade detta, bjöd in deltagarna till ett första möte och senare även en professionell responsintroduktion med skrivlärare. Därefter har gruppen träffats flera gånger.

Litteraturutvecklaren har under 2023 varit rådgivare och medverkat till författares och organisationers utveckling. Exempelvis bistod litteraturutvecklaren ett antal föreningar i Norrahammar kring tillkomsten och finansieringen av en bok kring ortens historia. Litteraturutvecklaren har också givit tips och råd till enskilda författare, kring publiceringsmöjligheter, nätverk, tips på projekt och utbildningar, finansieringsmöjligheter kring översättningar och andra saker.

De sex sydregionerna har under snart tre år bedrivit projektet *Skrivyta Syd*, ett 1-årigt konstnärligt utvecklingsprogram för författare. Under 2023 avslutades omgång två med deltagaren Jakob Eng från Jönköping. Och inför tredje och sista omgången antogs Elisabet Hjertonsson från Värnamo. Projektet har givit författarna manusrespons, kontakter och kunskaper för sitt framtida författarskap. *Skrivyta Syd* som projekt avslutas i juni 2024.

Yttrandefrihet och demokrati

Kulturutveckling har ett särskilt uppdrag att uppmärksamma, arbeta för och stärka frågan om rätten till yttrandefrihet och demokratiska rättigheter. Genom medlemskapet i *International Cities of Refuge Network (ICORN)* och våra arrangemang *Fängslade författares dag*, *Röster om yttrandefrihet* och *Banned Books Week* tar vi tydligt ställning för det fria ordet. Kulturutveckling stöttar projekt om integration och mångfald.

Jönköpings län är en fristadsregion

En ny fristadskonstnär bjöds in under året och fick uppehållstillstånd, men kunde tyvärr inte anlända till Jönköpings län under 2023. I väntan på detta har Kulturutveckling engagerat sig på olika sätt med att stötta våra tidigare fristadskonstnärer med olika uppdrag.

I samband med *SmåLits* bokmessa i februari medverkade Kulturutveckling med att informera om Fristad Region Jönköpings län. Böcker av fristadskonstnärer fanns till försäljning samt antologin *Skapande liv – en fristadsantologi*.

I mars arrangerade *International Cities of Refuge Network (ICORN)* sitt årliga nätverksmöte där flertalet av de mer än 80 fristäderna deltog. Platsen var Bryssel, Belgien. Under tre dagar arrangerades uppläsningar, seminarier, panelsamtal och workshops. Programmet gav också många tillfällen för kunskapsöverföring och nätverkande.

I oktober arrangerades *nätverksmöte för Sveriges fristäder* i Uppsala. Temat var hur arbetet i och utanför fristaden kan fortskrida och utvecklas. För att utveckla detta vidare, deltog residensnätverket SWAN, Svenska PEN, Scholars at Risk, Konsten att delta och ICORN i bordssamtal.

Under året har fortsatt planering om samarbete med Västra Götalandsregionen gällande fristadsprogrammet pågått.

Röster om yttrandefrihet

Kulturutveckling har sedan 2019 arrangerat *Röster om yttrandefrihet*, en programserie med fokus på det fria ordet. Årets program uppmärksammade att Region Jönköpings län varit medlem i ICORN i 10 år. Målgruppen var länets kommuner i syfte att engagera sig i fristadsprogrammet. Flera fristadskonstnärer medverkade och berättade vad det innebär att vara hotad eller förföljd. Det visades film, framförande av musik, uppläsning och ICORN redogjorde för nätverkets bakgrund och historik. Ett samtal mellan moderatorn Anders Rydell och tidigare fristadskonstnären Khaled Harara berörde särskilt då kriget mellan Hamas och Israel pågick i full skala. Programmet avslutades med ett brandtal om betydelsen av att stå upp för yttrandefrihet. *Röster om yttrandefrihet* arrangerades med stöd av Kulturrådet.

Under programserien Röster om yttrandefrihet uppmärksammades att Region Jönköpings län varit medlem i ICORN i 10 år.

Fängslade författares dag sätter ljuset på rätten till det fria ordet

Fängslade författares dag uppmärksammas varje år den 15 november, på initiativ av Svenska PEN. Hundratals litterärt aktiva, journalister och bloggare är fängslade för att de har krävt sin rätt till yttrandefrihet. För att uppmärksamma rätten till det fria ordet arrangerar kulturinstitutioner, bibliotek och föreningar föreläsningar, samtal eller uppläsningar. Kulturutveckling uppmärksammade dagen med ett samtal på Bohusläns museum mellan fristadskonstnärerna Duaa Kamel, Uddevalla och Saiful Baten, Göteborg. Samtalet leddes av journalisten och författaren Hanna Jedvik.

Samtalet var ett arrangemang med Förvaltningen för kulturutveckling i Västra Götalandsregionen, Fristad Göteborg, Bohusläns museum och Kulturutveckling Region Jönköpings län.

Banned Books Week arrangerades för första gången i Sverige

Banned Books Week har arrangerats i USA sedan 1982, som en reaktion på de växande utmaningarna med spridning av böcker i skolor, bibliotek och hos bokhandlare. Syftet med veckan är att hålla det fria ordet levande och försvara allas rätt till att läsa. Kulturutveckling inledde i slutet av året ett samarbete med Svenska PEN om Banned Books Week. Inför samarbetet gjordes ett studiebesök på *Förbjudna Böckers Bibliotek* i Malmö för att få mer kunskap om litteratur som är eller har varit förbjuden någonstans i världen.

2023 var första året som veckan arrangerades i Sverige. Under 2024 planerar Kulturutveckling att genomföra fler aktiviteter och fördjupa vårt engagemang i Banned Books Week.

Konsten att delta skapar nya möten

Konsten att delta är ett nationellt projekt vars syfte är att underlätta för utlandsfödda kulturarbetare och journalister att möta och utbyta erfarenheter med etablerade kulturarbetare. Därmed blir de en del av de etablerades nätverk och de utlandsfödda bidrar med internationell kompetens och erfarenheter från olika länder och branscher. Projektet har åtta deltagare som har bjudits in till flera informationstillfällen i länet och arbete har pågått under året för att få fler intresserade. I projektet deltar fyra av Sveriges regioner och flera regioner har visat intresse av att ingå i projektet.

Ägare av projektet är sedan årsskiftet Konstnärscentrum och projektet genomförs med stöd av Kulturrådet.

Konstövergripande insatser

Kulturutveckling genomför varje år områdesövergripande insatser för att stärka kulturen i Jönköpings län. Ett nytt område för 2023 var *spelkultur* där vi under året har undersökt hur vi kan utveckla detta område. En ny konstövergripande residensverksamhet har också startats under året, *AIR Småland*, vilken kommer att lanseras under 2024.

Samtal om en tillgänglig scen

I juni genomförde Smålands musik och teater på initiativ av Freja musikteater *Freja FunkFestival*. En inkluderande scenkonstfestival som utgjorde en plattform för skådespelare, musiker och dansare med funktionsvariationer. Med utgångspunkt i den regionala kulturplanen 2023-2025, som beskriver att Region Jönköpings län ska bidra till att fler utövare, upphovspersoner och konstnärliga ledare med funktionsvariationer berikar svenskt kulturliv, deltog Kulturutveckling i festivalen med ett panelsamtal. Samtalet hade temat ”Hur gör vi våra scener tillgängliga för alla?”. Deltog gjorde representanter från ShareMusic and Performing Arts, Fackförbundet Scen och Film, Moomsteatern, Skånes dansteater och Danskompaniet Spinn.

Kulturutveckling arrangerade ett panelsamtal om tillgängliga scener under Freja FunkFestival.

AIR Småland är en ny residensverksamhet

AIR står för *Artist in Residency* och denna nya residensmodell är sprungen ur ett behov av nationellt och internationellt kulturutbyte i Jönköpings län. Residensmodellen kommer erbjuda nationella och internationella utövare möjligheten att bo och verka här under ett tre månader långt residens. Aktörer inom det fria kulturlivet i Jönköpings län kommer att ansvara för värdskapet och introducera konstnärerna till den lokala kontexten. Genom att ha gästande konstnärer på plats i länet förväntar vi oss en kulturell stimulans och injektion för det lokala och regionala kulturlivet.

I kulturplanen för 2023-2025 finns ett extra fokus på infrastruktur för kulturen samt samarbeten och samverkan. Ett residensprogram kan bidra till ett förverkligande av dessa målsättningar. Genom att anställa en koordinator och skapa värdstipendier tror vi att vi kan uppnå stabilitet och hög kvalitet. Den metod som vi avser att utveckla tror vi kan fungera långsiktigt och även fungera som inspiration för andra regioner och verksamheter.

Ett undersökande år om spelkultur

I enlighet med den regionala kulturplanen 2023-2025, där spelkultur för första gången står med som ett eget konst- och kulturområde, tog Kulturutveckling fasta på att undersöka hur vi i samråd med befintliga aktörer kan utveckla kulturområdet. En dialog genomfördes med länets olika aktörer som synliggjorde behov som nätverksbyggande, mer kunskap samt samordning. Utifrån de behoven erbjöd Kulturutveckling kunskapsbyggande träffar och studiebesök för representanter från skola, bibliotek och civilsamhället. Bland annat gavs en kurs i kodning för bibliotekspersonal och en seminariedag i samband med nördkulturfestivalen *Bibbcon* på Jönköpings stadsbibliotek. Liknande insatser planeras under 2024 med målet att stimulera till vidare utveckling på området.

Biblioteksutveckling

Enheten Biblioteksutveckling utgår från *Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025* som tagits fram i dialog med bibliotekscheferna vid folkbiblioteken i Jönköpings län. Biblioteksplanens fokusområden är *Biblioteken i samhället, Digital delaktighet och kompetens* samt *Läsfrämjande, berättelser och bildning*. Utgångspunkter i Biblioteksutvecklings verksamhet är också bibliotekslagen (SFS 2013:801) samt den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som verkar tillsammans för att nå gemensamma målsättningar.

Arbetet bedrivs processororienterat tillsammans med Biblioteksutvecklings målgrupp, som är personalen vid folkbiblioteken i Jönköpings län. Under året har dialoger och intervjuer med målgruppen bidragit till att ytterligare utveckla och förtydliga Biblioteksutvecklings erbjudande till folkbiblioteken. Omvärldsbevakning, stöd- och fortbildningstillfällen är bärande delar i detta. Stort fokus har under året varit på det läsfrämjande arbetet, med anledning av den nationella satsningen *Läsfrämjandelyftet*.

Samverkan och dialog

Samverkan och dialog är en självklar del i verksamheten och sker kontinuerligt med lokala, regionala och nationella parter.

Bibliotekschefsnätverket

Kommunernas bibliotekschefer ingår i bibliotekschefsnätverket, som är den främsta plattformen för att främja samverkan mellan Biblioteksutveckling och folkbiblioteken samt folkbiblioteken sinsemellan. En röd tråd i nätverket har varit att leda kompetens- och verksamhetsutveckling med teman som tillgänglighet och rörlig biblioteksverksamhet, mediestrategiskt arbete, bidragsansökningar, bibliotekens demokratiska uppdrag och Läsfrämjandelyftet. Samverkan mellan folkbiblioteken utvecklas på flera områden, särskilt kopplat till Läsfrämjandelyftet, och intresset för pågående biblioteksutvecklingsprocesser i andra kommuner ökar.

Regionsamverkan Sydsverige

I beredningsgruppen för bibliotek och läsfrämjande ingår chefer för de regionala biblioteksverksamheterna i Jönköping, Skåne, Halland och Blekinge/Kronoberg. Beredningsgruppens fokus har under året varit projektet *Biblioteken som tankesmedjor*, då gruppen fungerar som styrgrupp i projektet. En uppdaterad projektbeskrivning har tagits fram i dialog mellan styr- och arbetsgrupp. Behovet av att lägga fokus på samtal om syfte, mål och roller har varit tydligt och tar tid när många aktörer är inblandade. Det kollegiala lärandet och nätverkandet på olika plan har utvecklats under året.

Nationell nivå

Föreningen för Regional Biblioteksverksamhet, FRB, är plattformen för nätverkande mellan cheferna för landets regionala biblioteksverksamheter. Gemensam dialog sker med nationella parter som till exempel Kungliga biblioteket och Kulturrådet. Under året har aktuella frågor berört myndigheternas uppdrag kopplade till Strategi för ett starkt biblioteksväsende: om lärplattformen Digiteket, samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet, Läsfrämjandelyftet samt folkbibliotekens framtida behov av statens stöd. Biblioteksutveckling har tillsammans med övriga regionala biblioteksverksamheter bidragit till att stärka flernivåsamverkan. Biblioteksutvecklings samverkan med övriga regionala biblioteksverksamheter har också utvecklats, via de nationella nätverk som utvecklarna medverkar i.

Biblioteken i samhället

Användarcentrerade metoder

Biblioteksutveckling stödjer folkbibliotekspersonal i att prova och utveckla användarcentrerade metoder som till exempel UX (user experience) och tjänstedesign. I samarbete med andra regionala biblioteksverksamheter har Biblioteksutveckling tagit fram och genomfört kursen *Utveckla med UX*, som folkbibliotekspersonal från tre av länets kommuner deltagit i. Biblioteksutveckling har också arbetat internt med det användarcentrerade perspektivet, med fokus att utveckla arbetet med de nätverk för folkbibliotekspersonal som Biblioteksutveckling samordnar.

Barns delaktighet och inflytande

Folkbibliotekens barnrättsarbete stöds genom ett nätverk, där fem kommuner medverkat under året. Nätverket har planerat, testat och reflekterat kring olika metoder för delaktighet. Genom att dela erfarenheter och dilemman, samtala om rutiner och strukturer och genom att ta del av forskning har de medverkande förflyttat sig mot större medvetenhet och kompetens i sitt barnrättsarbete på folkbibliotek. En utmaning är att få till rutiner och struktur kring barnrättsarbetet i vardagen och i hela verksamheten. Arbetet fortsätter för att stärka fler kommuner i att arbeta barnrättsbaserat.

Biblioteken som tankesmedjor

Biblioteken som tankesmedjor är ett samverkansprojekt mellan de regionala biblioteksverksamheterna i Skåne, Halland, Blekinge, Kronoberg, Kalmar och Jönköpings län med finansiering av Regionsamverkan Sydsverige. Tio pilotbibliotek, varav två från Jönköpings län, testar metoder för demokratiuppdragets utveckling i en digital samtid. Pilotbiblioteken har erbjudits fysiska och digitala dela-lär-tillfällen. Det har stimulerat samtal om folkbiblioteket i sin lokala kontext och stärkt pilotbiblioteken att söka samverkan i sin kommun. En utmaning i projektet är folkbibliotekens brist på personal. I december lämnade ett av länets pilotbibliotek projektet. Projektets samverkansparter har under året utvecklat sin gemensamma struktur för dialog och planering. En spridningskonferens avslutar projektet i december 2024.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Biblioteksutveckling har varit stöd till bibliotekspersonal i uppdraget med nationella minoriteter och minoritetsspråk genom handledning av arbetsgrupp. För att tydliggöra bibliotekens roll som en del i minoritetsuppdraget, arbetade gruppen fram gemensam marknadsföring inför folkbibliotekens medverkan i *Minoritetsdagar i Jönköpings län*. Biblioteksutveckling har främjat samverkan mellan folkbiblioteken genom tillfällen för att dela, lära, följa upp och utvärdera. En utmaning är att få högre prioritet på uppdraget inom folkbiblioteken samt att folkbibliotekens arbete blir en del av det kommunala minoritetsarbetet. Arbetet kring nationella minoriteter fortsätter som en del av arbetet med prioriterade grupper.

Digital delaktighet och kompetens

Digital transformation

Biblioteksutveckling samordnar nätverket för digital transformation. Genom nätverket utforskar folkbibliotekspersonal vad den digitala omställningen betyder för biblioteken och stärker sin samverkan kring digitala frågor. Folkbiblioteken i fyra kommuner har genomfört insatser för att stärka personalens digitala kompetens och prova nya digitala verktyg med stöd från Biblioteksutveckling. Tre av kommunerna fortsätter sina insatser 2024. Ett gemensamt arbete kring spelkultur har genomförts inom Kulturutveckling och folkbibliotekspersonal har tagit del av flera olika fortbildningsinsatser på området.

Läsfrämjande, berättelser och bildning

Samverkan folkbibliotek och socialtjänst

Biblioteksutveckling samordnar ett nätverk för personal från länets folkbibliotek med fokus att utveckla lokal samverkan med socialtjänsten. Vid ett tillfälle sammanfördes nätverket med nätverket familjehemsvård från socialtjänsten i länet. Det möjliggjorde att fler kommuner påbörjade samverkan lokalt. Samverkan kopplades till nationella projektet *Letterbox Club*, som erbjuds barn i särskilt utsatta livssituationer. 2023 anmälde socialtjänsten i 12 kommuner i länet 277 barn till insatsen. Biblioteksutveckling deltog i referensgrupp och i strategigrupp för det nationella projektet och två av länets barnbibliotekarier medverkade i bokurvalsarbetet. En utmaning är hur folkbiblioteken kan fortsätta prioritera riktade insatser för barn i särskild utsatthet.

Språklust

Språklust knyter an till den nationella satsningen *Bokstart* och består i Jönköpings län av insatser för alla barn vid 8 månader och 5 år samt en riktad insats för barn som behöver extra stöd i sin språkliga utveckling. Arbetet sker i samverkan mellan Biblioteksutveckling, folkbiblioteken, barnhälsovård, familjecentraler och logopedier. Biblioteksutveckling har samordnat styrgruppen samt ett nätverk för personal på folkbibliotek i länet. Nätverket har genomfört uppföljning av kommunala bokgåvor och arbetat för att utveckla lokal samverkan med familjecentraler kring föräldrastödjande insatser i grupp. Tre av länets kommuner

beviljades Bokstarts utvecklingsbidrag från Kulturrådet. 2024 innebär att fortsätta arbeta för hållbara strukturer och att undersöka om fler riktade insatser kan startas.

Tillgänglighet

Biblioteksutveckling har stärkt bibliotekspersonalens kompetens inom tillgänglig läsning och tillgänglig biblioteksverksamhet, gett inspiration för bibliotekens egen verksamhetsutveckling, bidragit till möten och samtal över professionsgränser och möjliggjort samverkan genom att erbjuda medverkan i nätverk. Aktuella och för folkbiblioteken angelägna teman för verksamhetsutveckling har varit uppsökande verksamhet, rummet och samverkan. För ytterligare engagemang kring frågorna blir Biblioteksutvecklings fortsatta fokus utifrån prioriterade grupper.

Läsfrämjandelyftet syftar till att stärka biblioteksmedarbetarna i deras profession och i rollen som läsfrämjare. Foto: Johan W Avby

Läsfrämjandelyftet

Den nationella satsningen *Läsfrämjandelyftet* pågick 2021-2023 för att stärka kompetensen hos personal på folkbiblioteken med fokus på barns och ungas läsning. Biblioteksutveckling möjliggjorde ett läsfrämjandelyft genom förankring med bibliotekschefer, erbjöd dialogtillfällen med kontaktpersoner och kompetenshöjande insatser. Det har gett inspiration till folkbibliotekens eget arbete inom *Läsfrämjandelyftet* och bidragit till samverkan mellan folkbiblioteken. En utmaning har varit att få deltagande från alla länets kommuner. Biblioteksutveckling initierade även ett forskningsprojekt tillsammans med Jönköping University och två kommuner. Under 2024 fortsätter arbetet med förankring för att öka deltagandet i kompetenshöjande insatser.

Stöd och bidrag

Region Jönköpings län beviljar bidrag och delar ut stipendier som stöd för personer, föreningar och organisationer som arbetar för ett levande kulturliv i länet.

Stipendier

Region Jönköpings län delar varje år ut kultur- och arbetsstipendier för stöd och uppmuntran inom konstområdena litteratur, folkbildning, dans, film och rörlig bild, musik, bild och form, hemslöjd, teater, museum och kulturarv.

Paul Petersons stipendium

Syftet med Paul Petersons stiftelse är att lämna stöd till förtjänta elever på konstskolor inom området bildkonst för utveckling av konstnärliga projekt och idéer under studietiden. Den person som söker Paul Petersons stipendium ska ha anknytning till Jönköpings län samt vara inskriven på en konstnärlig utbildning under det år som ansökan avser.

2023 års mottagare av Paul Petersons stipendium heter Ellen Aduofua Bernardsson. Ellen har tidigare studerat i Jönköping och Mullsjö och därefter på Konstfack, kandidatprogrammet för keramik, och följer med sin konst en släkttradition av hantverk. I juryns motivering står det bland annat: ”Ellen Aduofua Bernardsson visar hur den småländska identiteten med familjen och hantverkstraditionen går hand i hand med kulturer i andra världsdelar ... [Hon] breddar uttrycken av den småländska hantverkstraditionen och ger ett intressant tillflöde till det professionella konstlivet i Jönköpings län.”

Kulturstipendium

2023 års kulturstipendium har tilldelats Per-Magnus Söder för sitt arbete med Huskvarna Folkets park med motiveringen: ”Med stort och långvarigt engagemang och mod har årets kulturstipendiat skapat en viktig mötesplats och stolthet för hela länet. Genom ett imponerande utbud för alla åldrar, av både bredd och spets, har årets kulturstipendiat främjat en kulturell mångfald och gjort scenkonst till en angelägenhet för länets invånare. Med lyhördhet för unga arrangörer och samhällets utveckling har vi idag en folkpark i framkant, angelägen för alla. Du har satt Jönköpings län på den nationella kulturkartan, Per-Magnus Söder.”

Arbetsstipendier

2023 års arbetsstipendier har tilldelats:

Katarina Vallbo, konstnär

Lode Kuylenstierna, regissör, manusförfattare och konstnär

Sofia Hagström, textilkonstnär

Celia Svedhem, författare och litteraturkritiker

Stina Nilsson, dansare och koreograf

Bidrag

Verksamhetsbidrag

Region Jönköpings län ger verksamhetsbidrag till kulturorganisationer i Jönköpings län som bedriver stadigvarande verksamhet inom kulturområdet i huvudsak. Verksamheten ska vara viktig för länets kulturella infrastruktur.

Verksamheter som beviljats stöd 2023:

- Föreningen Minopera
- Föreningen Underjord
- Grenna Bluegrass
- Huskvarna Folkets park
- JONK! Scenkonst
- Jönköpings läns bygdegårdsdistrikt
- Jönköpings läns hembygdsförbund
- Jönköpings läns hemslöjdsförbund
- Jönköpings läns konstförening
- Kultivera
- Skådebanan Jönköpings län
- SmåLit - Smålands litteraturfestival
- Stiftelsen Kulturresevatet Åsens by
- Stiftelsen Lehmanns verkstad
- Stiftelsen Smålands konstarkiv
- Sveriges konstföreningar distrikt JKPG län
- Sydöstra Folkets hus och parkregion
- Teateri
- Österängens konsthall

Projektbidrag

Region Jönköpings län kan ge bidrag till projekt inom konstområdena dans, musik, teater, bild och form, film och rörlig bild, hemslöjd, litteratur, museum och kulturarv samt bildning.

Bidraget ska stödja, bredda och förnya kulturlivet och öka tillgängligheten till kulturyttringar i hela Jönköpings län. Bidraget ges i två former; *utveckling* och *etablering*.

Fleråriga projekt som beviljades fortsatt stöd 2023:

- Etablering av Jönköpings litteraturhus
- Etablering av Studio Silk
- Etablering av Småland Live
- Utvecklingsprojekt: Hybridsцен för inkluderande ordkonst

Nya projekt som beviljades stöd under 2023:

- Etablering av Vätteroperetten
- Etablering av Gnosjö digital scenkonst

Produktionsstöd

Produktionsstödet ska stimulera och stödja länets fria utövare, kulturarbetare och konstnärer inom scenkonst och film, samt stärka, bredda och förnya kulturlivets infrastruktur. Stödet ska också stimulera nya produktioner i länet och berättelser med koppling till länet.

Region Jönköpings län har under 2023 delat ut fem produktionsstöd inom film och ett inom scenkonst.

Extra utlysning

Under 2023 gjordes en extra utlysning till verksamheter inom kultursamverkansmodellen och organisationer med verksamhetsstöd. Stödet i denna extra utlysning kunde sökas för utvecklingsinsatser inom kulturområdet för att bidra till att utveckla kulturen i Jönköpings län utifrån kulturplanens kulturpolitiska prioriteringar: *kulturlivets infrastruktur, barn och unga, tillgänglighet, hållbarhet och hälsa, samarbeten samt samverkan och dialog.*

Stödet tilldelades 4 verksamheter inom kultursamverkansmodellen samt 10 organisationer med verksamhetsstöd.

2023 års kulturstipendium tilldelades Per-Magnus Söder för sitt arbete med Huskvarna Folkets park. Foto: Ellinor Hellberg.

